

6. Eesti iseseisvuse taastamine. 9p

6.1. Eesti iseseisvust taastades ehitati üles põhiseaduslik kord ning Eesti ühines rahvusvaheliste organisatsioonidega. Vali kummastki valdkonnast näide ja selgita valitud näite tähtsust iseseisvuse taastamises. 4p

Põhiseadusliku korra taastamine

Näide: _____

Tähtsus: _____

Eesti ühinemine rahvusvaheliste organisatsioonidega

Näide: _____

Tähtsus: _____

6.2. Miks oli võõrvägede lahkumine Eesti jaoks tähtis? 1p

6.3. Aastal 1992 mindi üle turumajandusele ning viidi ellu mitu majandust ümberkorraldavat reformi. Mis oli nende reformide sisu ja kuidas mõjusid need majandusele? 4p

Rahareform

Milles seisnes: _____

Mõju majandusele: _____

Omandireform

Milles seisnes: _____

Mõju majandusele: _____

Täidab
hindaja

1p 68

1p 69

1p 70

1p 71

1p 72

1p 73

1p 74

1p 75

1p 76

RIIKLIK EKSAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM. AJALUGU

II OSA. KÜSIMUSED. 60 P

Õpilase ees- ja perekonnanimi: _____

Kool: _____

I. MAAILM KAHE MAAILMASÕJA VAHEL. 15p

1. Ülemaailmne majanduskriis oli üks demokraatia kriisi põhjusi. Leia tekstist veel kaks demokraatia kriisi põhjust. 2p

1929. aastast raputas maailma ülemaailmne majanduskriis, millega negatiivse ilminguna kaasnes tollitariifide tõus ning maailmakaubanduse hääbumine. Ühtedes riikides olid pingete allikaiks konfliktid erinevate rahvusrühmade vahel, teistes põhjustasid sotsiaalseid pingeid erinevate ühiskondlike klasside (äriringkonnad ja kapitalistid, keskklass ja väikeettevõtjad, talupojad ja töölised) kasvav rahulolematus valitseva korraga.

Tagasivaade minevikku – erinevad vaatenurgad. Ajalooõpetaja käsiraamat. 2000, lk 16.

Põhjused:

1) _____

2) _____

2. Töö atlasega: lk 82, kaart 91. Mis riikides jäi pärast ülemaailmset majanduskriisi (1929–1933) alles demokraatia ning mis riikides kehtestati diktatuur? 4p

Demokraatia:

1) _____

2) _____

Diktatuur:

1) _____

2) _____

3. Iseloomusta demokraatiat ja diktatuuri näite või iseloomuliku tunnuse kaudu. 6p

Demokraatia	Ühiskonnaelu valdkond	Diktatuur
	Sisepoliitika	
10		13
	Majandus	
11		14
	Kultuur	
12		15

Täidab
hindaja

2p 7

2p 8

2p 9

6p

4. Poliitilised liikumised. 3 p

4.1. Missugused sõdade vahel levinud liikumised olid demokraatlikud, missugused mitte-demokraatlikud? Paiguta liikumise ees olev number tabeli õigesse lahtrisse. 2 p
(5–6 õiget 2 punkti; 3–4 õiget 1 punkt)

- 1 – fašism

2 – kommunism

3 – konservatism
- 4 – liberalism

5 – natsionaalsotsialism

6 – sotsiaaldemokraatia

Demokraatlikud	Mittedemokraatlikud

4.2. Vali üks liikumine ja põhjenda, mille alusel sa otsustasid, et see on demokraatlik või mittedemokraatlik. 1 p

Liikumine: _____

Põhjendus: _____

II. EESTI VABARIIK JA EESTI NSV. 22 p

1. Kultuurielu Eesti Vabariigis (1918–1940). 4 p

Vali loetelust neli kultuurielu valdkonda ja too iga valitud valdkonna kohta üks näide.

Valdkond	Näide
Kirjandus	
Muusika	
Kunst	
Haridus	
Teadus	
Sport	
Film	

2. Eesti Vabariigi (1918–1940) välispoliitika. 4 p

2.1. Too üks näide Eesti suhete kohta naaberriikidega (Läti, Leedu, Soome). 1 p

Näide: _____

2.2. Too üks näide Eesti osalemise kohta Euroopa poliitikas. 1 p

Näide: _____

Täidab
hindaja

2 p

1 p

4 p

1 p

1 p

4. Poliitikud: Mihhail Gorbatšov, Boriss Jeltsin, Lennart Meri, Arnold Rüütel, Vaino Väljas. 2 p

4.1. Vali loetelust isik, kes on sinu arvates kõige enam mõjutanud Eesti ajalugu. Põhjenda oma arvamust. 1 p

Isik: _____

Põhjendus: _____

4.2. Vali loetelust isik, kes on sinu arvates kõige enam mõjutanud maailma ajalugu. Põhjenda oma arvamust. 1 p

Isik: _____

Põhjendus: _____

5. Perestroika. 4 p

5.1. Too näide muutuste kohta *perestroika* ajal järgmistes valdkondades. 3 p

Sisepoliitika: _____

Majanduspoliitika: _____

Välispoliitika: _____

5.2. Selgita näite varal, kuidas mõjutas *perestroika* Eesti iseseisvuse taastamist. 1 p

Täidab
hindaja

1 p

1 p

1 p

1 p

1 p

1 p

III. MAAILM PÄRAST TEIST MAAILMASÕDA. 23 p

1. Kommunistlikud riigid. 2 p

Vasta atlase (lk 86, kaart 98) ja oma teadmiste põhjal. Millised loetletud maadest kuulusid sotsialismimaade hulka, millised olid NSV Liidu liiduvabariigid? Tee rist õigesse lahtrisse. (6–7 õiget 2 punkti; 4–5 õiget 1 punkt)

Sotsialismimaa		NSV Liidu liiduvabariik
	Poola50	
	Tšehhoslovakkia51	
	Ungari52	
	Leedu53	
	Läti54	
	Bulgaaria55	
	Eesti56	

2. Iseloomusta sotsialistliku riigi poliitilist ja majandussüsteemi. 4 p

Poliitilise süsteemi iseloomulikud jooned:

1) _____

2) _____

Majandussüsteemi iseloomulikud jooned:

1) _____

2) _____

3. Dissidentlus. 2 p

3.1. Seleta mõistet dissidentlus. 1 p

3.2. Too üks näide, kuidas võitlesid dissidendid kommunistliku korra vastu. 1 p

Täidab
hindaja

2 p

57

2 p

58

2 p

59

1 p

60

1 p

61

2.3. Põhjenda kahe argumendiga, miks oli Tartu rahu Eesti jaoks tähtis. 2 p

1) _____

2) _____

3. Teksti ja skeemi analüüs. Vasta allikateksti ja oma teadmiste põhjal. 4 p

Talude jaotumine suuruse järgi 1920. aastatel

Väljavõte Asutava Kogu poolt 10. okt. 1919. a vastuvõetud seadusest.

1. Võõrandatav maa ja inventaar.
- § 1. Riikliku maatastavara loomiseks võõrandatakse riigi omanduseks kõik Eesti vabariigi piirides olevad mõisad ja maad, /---/
- § 24. Kehvematele maatarvitajatele annab riik abi ehituste, inventaari muretsemise ja maaparanduse jaoks pikaajalise kustutatava laenu näol. Suuremaulatuselised ja põhjalikumad maaparandused tehakse riigi ehk omavalitsuse kulul ja korraldusel.

Eesti omariikluse arengust. Dokumentide kogumik. Tallinn, 2002, lk 11.

3.1. Mis seadusega on tegemist? 1 p

3.2. Kuidas lubas riik aidata kehvemaid talupoegi? Too üks näide. 1 p

3.3. Mis talusid oli 1920. aastate lõpus kõige enam? 1 p

3.4. Mis oli seaduse tähtsus? 1 p

Täidab
hindaja

2 p

29

1 p

30

1 p

31

1 p

32

1 p

33

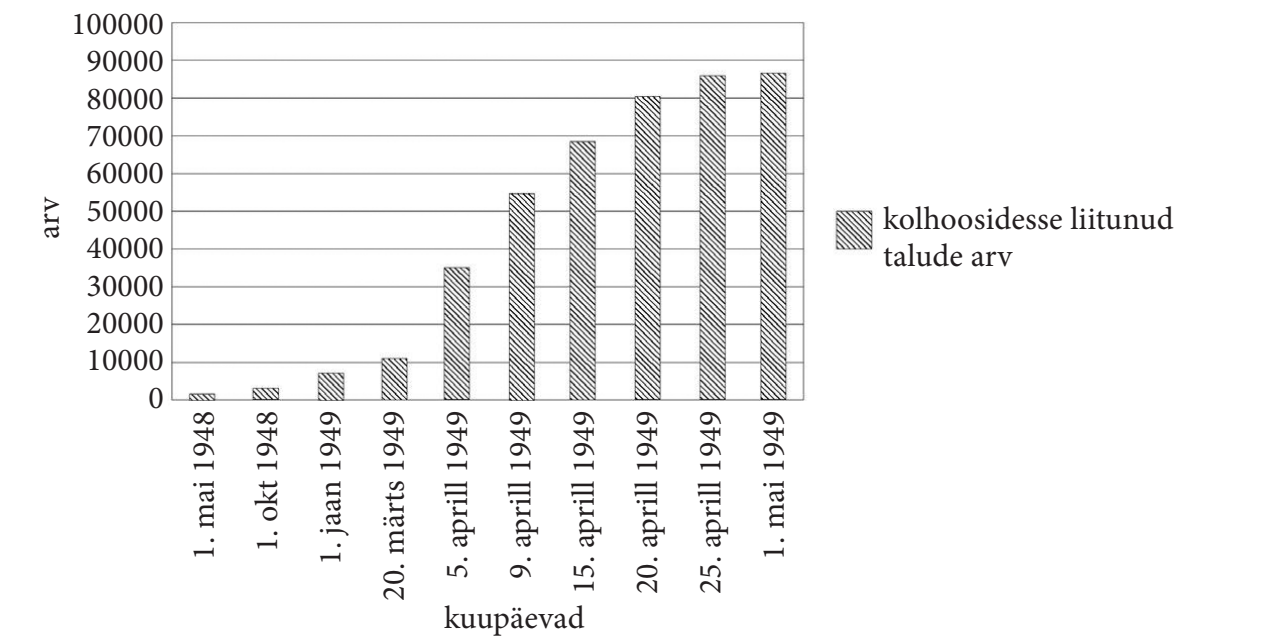
4. Eesti NSV. 6 p

4.1. Mis oli küüditamine? Mis aastal pärast Teist maailmasõda toimus Eestis suurküüditamine? 2 p

Küüditamine: _____

Aasta: _____

4.2. Tutvu joonisega. Vasta joonise ja oma teadmiste alusel küsimustele. 4 p

E. Laasi. Põllumajandus. – Eesti ajalugu ärkamisajast tänapäevani. 1992, lk 258.

1) Millal (nimeta kuu ja aasta) kasvas hüppeliselt kolhoosidesse astumine? Põhjenda, miks. 2 p

Aeg: _____

Põhjendus: _____

2) Seleta mõistet kolhoos. 1 p

3) Nimeta üks nõukogudeaegse majanduspoliitika tagajärg Eesti ühiskonnale. 1 p

Täidab
hindaja

1 p

34

1 p

35

RIIKLIK EKSAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM AJALUGU 2012

5. Eesti 20. sajandil. 5 p

5.1. Mis ajavahemikku paigutuvad järgmised sündmused või nähtused? Tähista vastus ristiga (X).
3 p (7–8 õiget 3 punkti; 5–6 õiget 2 punkti; 3–4 õiget 1 punkt)

	Eesti 1918–1940	Eesti 1944–1985	Eesti 1986–1992
Kolhooside massilise moodustamise algus			
Pätsi ja Laidoneri riigipööre			
Rahvarinde loomine ja tegevus			
Metsavendade tegutsemine			
Balti kett			
Eesti Vabariigi taastamine			
Vabadussõjalaste liikumine			
Baasidelepingu sõlmimine			

5.2. Vali ülesandest 5.1 üks sündmus ja selgita selle tähtsust Eesti ajaloos. 1 p

Täidab
hindaja

3 p

48

1 p

49